

بررسی تأثیر کیفیت گزارشگری مالی، حسابرسی داخلی بر مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

دکتر رسول یاری فرد

استادیار گروه حسابداری، دانشگاه شهاب دانش، قم، ایران.

Yari_fard@yahoo.com

نیما رحیمی فر

دانشجوی کارشناسی ارشد حسابرسی، دانشگاه شهاب دانش، قم، ایران. (نویسنده مسئول).

nimarahimifard1996@gmail.com

چکیده

سود به‌عنوان یکی از اساسی‌ترین و مهم‌ترین اقلام صورت‌های مالی در تصمیم‌گیری‌های مالی و اقتصادی محسوب می‌شود که توسط افراد بسیاری مورد توجه قرار می‌گیرد. اما گاهی اوقات مدیران به دلیل حداکثر کردن منافع خود، ممکن است سود را طوری گزارش کنند که با هدف تأمین منافع عمومی استفاده‌کنندگان مغایرت داشته باشد. به مجموعه اقداماتی که مدیران در جهت آراستن اطلاعات برای دستیابی به اهداف خاص انجام می‌دهند، مدیریت سود اطلاق می‌شود. از عوامل مؤثر بر مدیریت سود می‌توان به کیفیت گزارشگری مالی و حسابرسی داخلی اشاره کرد. بر اساس مطالب ذکرشده هدف اصلی این پژوهش، بررسی تأثیر حسابرسی داخلی بر رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد. به‌منظور دستیابی به هدف فوق، اقدام به تدوین دو فرضیه شد. بر این اساس به‌منظور آزمون فرضیه‌های پژوهش، نمونه‌ای متشکل از ۱۶۹ شرکت پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی ۱۳۹۴ الی ۱۴۰۲ انتخاب شد. جهت آزمون فرضیه‌های پژوهش نیز از مدل رگرسیون چندمتغیره مبتنی بر داده‌های ترکیبی استفاده شده است. یافته‌های پژوهش نشان داد کیفیت گزارشگری مالی بر مدیریت سود شرکت تأثیر منفی و معناداری دارد، یعنی افزایش کیفیت گزارشگری مالی، کاهش مدیریت سود به دنبال دارد؛ علاوه بر این، نتایج بیانگر این است که حسابرسی داخلی رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و مدیریت سود را تقویت می‌کند.

واژگان کلیدی: مدیریت سود، کیفیت گزارشگری مالی، حسابرسی داخلی.

مقدمه

هدف صورت‌های مالی ارائه اطلاعات در قالب گزارش وضعیت مالی شرکت، عملکرد و تغییرات موقعیت مالی شرکت است که برای استفاده‌کنندگان در تصمیم‌گیری اقتصادی مفید می‌باشد (هری^۱، ۲۰۱۲). صورت‌های مالی به منظور گزارش عملکرد مدیران در طول فعالیت شرکت است. صورت‌های مالی همچنین برای تعیین اینکه چه استراتژی‌هایی در شرکت‌های آن‌ها استفاده خواهد شد، استفاده می‌شود. بنابراین، صورت‌های مالی باید برای همه طرف‌هایی که دارای منافع هستند، مفید باشد (سولستیانتو^۲، ۲۰۰۸). برخی از اطلاعات موجود در صورت‌های مالی در مورد سود شرکت توزیع شده بین سهامداران یا سود سهام است. سود شرکت به‌عنوان ابزاری برای اندازه‌گیری عملکرد مدیریت شرکت در یک دوره معین استفاده می‌شود که عموماً برای برخی از طرف‌ها در ارزیابی مسئولیت‌پذیری مدیریت در مدیریت دارایی‌ها

¹ Hery

² Sulistyanto

نگران کننده است. از درآمدهای شرکت نیز می توان برای پیش بینی عملکرد شرکت در آینده استفاده کرد (سوزانتی و مارگارتا^۱، ۲۰۱۹).

این اطلاعات سود اغلب هدف دستکاری از طریق اقدامات فرصت طلبانه مدیریت برای به حداکثر رساندن اهداف خود است که می تواند به سهامداران یا سرمایه گذاران آسیب برساند. این گونه اقدامات فرصت طلبانه با انتخاب یک سیاست حسابداری خاص انجام می شود تا سود شرکت بر اساس خواسته های آن ها سازماندهی، افزایش یا کاهش یابد. رفتار مدیریت برای مدیریت سود بر اساس خواسته های خود به عنوان مدیریت سود شناخته می شود (سوهنی^۲، ۲۰۱۹). مدیریت سود به طور کلی به دلیل مشکلات نمایندگی و اطلاعات متفاوت منفی تلقی می شود که باعث می شود مالکان و سرمایه گذاران نتوانند از قصد مدیریت برای انجام مدیریت سود اطمینان حاصل کنند (مصطفی و همکاران^۳، ۲۰۱۹).

هدف کلی گزارشگری مالی ارائه اطلاعات مالی ارزشمند درباره شرکت به ذینفعان است. در عین حال، گزارش های مالی منبع اولیه و مشترک برای ذینفعان برای اطلاعات مورد نیاز آنهاست (گیلکریست و همکاران^۴، ۲۰۲۳). جهانی شدن بازارهای سرمایه جهان تقاضا برای جنبه های جدید اطلاعات برای حمایت از تصمیمات کاربران را افزایش داده است. در عین حال، اطلاعات موجود در گزارش های مالی می تواند مضر باشد، زیرا نمایش جزئیات بی اهمیت ممکن است اطلاعات با اهمیت را پنهان کند و تفسیر گزارش های مالی را چالش برانگیز کند. بنابراین، کاربران به جای کمیت، نیاز زیادی به اطلاعات با کیفیت دارند. اطلاعات مالی قابل مقایسه، قابل اعتماد و قابل درک می تواند از معاملات و عملیات متنوع بازارها پشتیبانی کند. شفافیت و مرتبط بودن از ویژگی های گزارشگری مالی مناسب است. اطلاعات حسابداری که این معیارها را برآورده می کند، اعتماد سرمایه گذار را افزایش می دهد و منجر به افزایش سرمایه می شود (محمد و همکاران^۵، ۲۰۲۱). بنابراین گزارشگری مالی باید اطلاعات مرتبط، کامل، خنثی، قابل مقایسه، قابل تایید، جدول زمانی، ثابت و قابل درک را برای دستیابی به هدف خود نشان دهد (شرودر و همکاران، ۲۰۲۲). با این حال، کیفیت گزارشگری مالی و کیفیت سود دو جنبه اساسی هستند که در ارزیابی عملکرد مالی و شفافیت شرکت ها حیاتی هستند (ولت^۶، ۲۰۲۳). در واقع، این ویژگی ها کیفیت گزارش های مالی را پشتیبانی می کند و ارزش اطلاعات مالی با ویژگی های کیفی آن تعیین می شود.

سود گزارش شده در گزارش های مالی، نقطه ای مهم در محیط کسب و کار است که نشان دهنده عملکرد و موفقیت شرکت و میزان توانایی آن در بهره برداری از منابع برای کسب بازده است. با این حال، در سال های اخیر، شکست بسیاری از شرکت ها مانند انرون، ورلد کام و زیراکس ثابت کرده است که سود گزارش شده تنها گاهی به سهامداران کمک می کند تا سودهای آتی را پیش بینی کنند. از اینجا، بحث در مورد مدیریت سود پدید آمد و آن را به کیفیت گزارشگری مالی مرتبط کرد. شیپر و وینسنت^۷ (۲۰۰۳)، پیامدهای کیفیت سود را برای یک تصمیم آگاهانه برجسته کردند و خاطر نشان کردند که تصمیمات قراردادی مبتنی بر کیفیت ضعیف سود منجر به انتقال نامناسب ثروت می شود. بنابراین، سهامداران بیشتر نگران کیفیت گزارش های مالی هستند. هر چه کیفیت گزارش دهی بالاتر، شاخص کیفیت سود بالاتر است و بنابراین، شرکت توسعه یافته تر بقای خود را حفظ خواهد کرد (فرانسیس و همکاران^۸، ۲۰۰۴). کیفیت گزارشگری مالی و کیفیت سود دو جنبه اساسی هستند که در ارزیابی عملکرد مالی و شفافیت شرکت ها حیاتی هستند (لخال و دداج^۹، ۲۰۲۰).

¹ Susanti and Margareta

² Suheny

³ Mustapha et al

⁴ Gilchrist et al

⁵ Muhammed et al

⁶ Velte

⁷ Schipper and Vincent

⁸ Francis et al

⁹ Lakhal and Dedaj

دقت و قابلیت اطمینان صورت‌های مالی برای ذینفعان، از جمله سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان، و تنظیم‌کننده‌ها برای تصمیم‌گیری آگاهانه حیاتی است (هادی و همکاران^۱، ۲۰۲۳).

کیفیت گزارشگری مالی به میزان شفافیت، دقت و کامل بودن اطلاعات مالی شرکت‌ها در صورت‌های مالی خود اشاره دارد (صالح و همکاران^۲، ۲۰۲۲). این شامل عناصر مختلفی مانند بکارگیری استانداردهای حسابداری، رعایت الزامات افشا و به موقع بودن گزارشگری مالی است. گزارشگری مالی با کیفیت بالا تضمین می‌کند که صورت‌های مالی منعکس‌کننده واقعیت اقتصادی عملیات، وضعیت مالی و جریان‌های نقدی شرکت است. با این وجود، کیفیت سود به قابلیت اطمینان و پایداری سود گزارش شده اشاره دارد. این نشان دهنده میزانی است که سود به طور دقیق عملکرد اقتصادی اساسی یک شرکت را نشان می‌دهد (الجمال و همکاران^۳، ۲۰۲۲). کیفیت سود بالا نشان می‌دهد که سود گزارش شده کمتر تحت تأثیر اشتباهات اندازه‌گیری، سوگیری‌های مدیریتی یا سایر دستکاری‌هایی است که ممکن است عملکرد مالی واقعی یک شرکت را مخدوش کند.

بین گزارشگری مالی و مدیریت سود ارتباطی وجود دارد (آقا و رشید^۴، ۲۰۲۳). کیفیت بالای گزارشگری مالی، قابلیت اطمینان و اعتبار سود گزارش شده را افزایش می‌دهد، که به نوبه خود، کیفیت کلی سود را تقویت می‌کند. برعکس، کیفیت ضعیف گزارشگری مالی می‌تواند منجر به ارقام سود تحریف شده یا غیرقابل اعتماد شود و مدیریت سود افزایش دهد. همچنین، زمانی که از عوامل دیگر به عنوان تعدیل‌کننده استفاده می‌شود، رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و مدیریت سود می‌تواند متفاوت باشد، که نشان دهنده نیاز به گسترش ادبیات عملکرد شرکت در بازارهای نوظهور مانند ایران است. عامل دیگری که می‌تواند بر این رابطه اثرگذار باشد حسابرسی داخلی است.

اقدامات مدیریت سود منجر به چندین مورد شناخته شده رسوایی‌های گزارشگری حسابداری شده است. اگر حسابدار عمومی عینی و مستقل نباشد، مدیریت سود احتمالاً رخ می‌دهد. اطلاعات جعلی در مورد صورت‌های مالی می‌تواند باعث انتقادات زیادی از حرفه حسابداری شود که در نهایت منجر به کاهش قابلیت اطمینان کیفیت حسابرسی می‌شود (یوویتا و دارماواتی^۵، ۲۰۱۷). حسابرسی با کیفیت، صورت‌های مالی با کیفیتی را ایجاد می‌کند، زیرا صورت‌های مالی که توسط حسابرسان قابل اعتماد حسابرسی شده است نباید حاوی خطاهایی باشد که ممکن است مدیریت سود را کاهش دهد (یاسر و سلیمان^۶، ۲۰۱۸).

عموماً اعتقاد بر این است که کیفیت گزارشگری مالی اطلاعات مناسب و مفیدی را در اختیار سرمایه‌گذاران و سایر تصمیم‌گیرندگان قرار می‌دهد. اگرچه مدیریت مسئول ارائه چنین اطلاعاتی در مورد گزارشگری مالی است، انعطاف‌پذیری در استانداردهای حسابداری آن‌ها را قادر می‌سازد از مسئولیت خود سوء استفاده کرده و اطلاعات را تحریف کنند (بیکر و الثونبیات^۷، ۲۰۱۱). در نتیجه، یکی از اجزای حیاتی فرآیند گزارشگری مالی، اطمینان از اثبات مستقل صورت‌های مالی سازماندهی شده از طریق مدیریت شرکت است. مطالعات قبلی گزارش کردند که عملکرد حسابرسی داخلی نقش اساسی در تضمین قابلیت اطمینان فرآیند گزارشگری مالی دارند (گارسیا و همکاران^۸، ۲۰۱۲).

¹ Hadi et al

² Saleh et al

³ Al-Jamal et al

⁴ Agha and Rashid

⁵ Yuvita and Darmawati

⁶ Yasser and Soliman

⁷ Baker and Al-Thuneibat

⁸ García et al

تئوری نمایندگی پیشنهاد می‌کند که مکانیسم‌های نظارتی برای همسو کردن منافع سهامداران و مدیران و کاهش تضاد منافع و رفتار فرصت‌طلبانه ناشی از آن فرض می‌شود. جنسن و مک‌لینگ^۱ (۱۹۷۶)، هدف حسابرسی را به عنوان یک مکانیسم پیوندی مهم در شرکت‌ها توصیف کردند که «در خدمت شناسایی دقیق‌تر منافع مدیر با منافع صاحبان سهام خارجی است». آرنس و همکاران^۲ (۲۰۱۰)، پیشنهاد کردند که نقش حسابرسی در خدمت کاهش اطلاعات نامتقارن و تضاد منافع بین مدیران و سهامداران است. بنابراین، فرآیند حسابرسی داخلی به عنوان یک دستگاه نظارتی عمل می‌کند که انگیزه مدیران را برای مدیریت سود کاهش می‌دهد.

با این وجود، توجه به کیفیت گزارشگری مالی و ارتباط آن با کیفیت حسابرسی داخلی در نتیجه فراوانی شرکت‌های درگیر در رسوایی‌های مالی در حال افزایش است. علاوه بر این، تنظیم‌کننده‌ها و سرمایه‌گذاران مکرراً از حسابرسان داخلی انتقاد می‌کنند، زیرا صورت‌های مالی حسابرسی شده در بسیاری از فروپاشی‌های اخیر حسابداری نادرست ارائه شده‌اند (آلوز^۳، ۲۰۱۳). از این رو، این که حسابرس داخلی می‌تواند مدیریت سود را کاهش دهند، همچنان یک مسئله باقی می‌ماند. بر این اساس، بررسی رابطه بین حسابرسی داخلی با مدیریت سود ضروری است. بنابراین این پژوهش دو عامل تأثیرگذار بر مدیریت سود را مورد بررسی قرار می‌دهد. با توجه به مطالب فوق، سؤال اصلی این پژوهش این است که آیا حسابرسی داخلی بر رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و مدیریت سود تأثیرگذار است؟

مبانی نظری

در امور مالی شرکتی، کیفیت گزارشگری مالی و کیفیت سود به عنوان عناصر حیاتی در ارزیابی عملکرد و ثبات کسب و کار ظاهر شده‌اند (سیریل و همکاران^۴، ۲۰۲۰). گزارش‌های مالی رسانه اولیه‌ای هستند که از طریق آن شرکت‌ها سلامت مالی و عملکرد خود را به ذینفعان مختلف از جمله سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان، تنظیم‌کننده‌ها و عموم مردم منتقل می‌کنند (ابهایوانسا^۵، ۲۰۲۲). برای شرکت‌های ایرانی، مانند هم‌تایان جهانی‌شان، اعتبار و قابلیت اطمینان اطلاعات مالی در ایجاد اعتماد و جذب سرمایه‌گذاری بسیار مهم است. این چارچوب نظری رابطه پیچیده بین کیفیت گزارشگری مالی و مدیریت سود را در زمینه شرکت‌های ایران بررسی می‌کند. کیفیت گزارشگری مالی به میزان دقت، شفافیت و رعایت اصول حسابداری در تهیه صورت‌های مالی اشاره دارد. از سوی دیگر، کیفیت سود به میزانی مربوط می‌شود که سود گزارش شده به طور دقیق عملکرد اقتصادی و جریان‌های نقدی آتی شرکت را منعکس می‌کند.

از آنجایی که شرکت‌ها در یک محیط پویا و رقابتی فعالیت می‌کنند، قابلیت اطمینان گزارشگری مالی برای تصمیم‌گیری آگاهانه توسط سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان حیاتی می‌شود (الرفایی و همکاران^۶، ۲۰۲۳). یک سیستم گزارش‌دهی مالی با کیفیت بالا، اعتماد سرمایه‌گذاران را تقویت می‌کند، عدم تقارن اطلاعاتی را کاهش می‌دهد و تخصیص کارآمد سرمایه را تضمین می‌کند و تأثیر مثبتی بر دسترسی شرکت به منابع مالی و چشم‌انداز رشد دارد. مبانی نظری نشان می‌دهد که کیفیت گزارشگری مالی عمیقاً بر کیفیت سود تأثیر می‌گذارد. گزارش‌های مالی به طور دقیق وضعیت مالی و عملکرد شرکت را نشان می‌دهد و اعتبار سود گزارش شده را افزایش می‌دهد.

در مقابل، کیفیت ضعیف گزارشگری مالی ممکن است منجر به ارائه نادرست سود شود و ارزیابی دقیق سودآوری و سلامت مالی شرکت را برای ذینفعان آسان‌تر کند. با این حال، عوامل متعددی ممکن است بر کیفیت گزارشگری مالی

¹ Jensen and Meckling

² Arens et al

³ Alves

⁴ Cyril et al

⁵ Abhayawansa

⁶ Alrefai et al

شرکت‌ها تأثیر بگذارد، از جمله چارچوب‌های نظارتی، استانداردهای حسابداری، استقلال حسابرس، شیوه‌های حاکمیت شرکتی، و محیط اقتصادی غالب (الزاقبه و همکاران^۱، ۲۰۲۲). با شناسایی این عوامل و تجزیه و تحلیل تأثیر آن‌ها بر کیفیت گزارشگری مالی، هدف این چارچوب نظری ارائه بینش‌های ارزشمندی در مورد عوامل تعیین کننده بر مدیریت سود است.

سهامداران به ارزیابی آن‌ها از عملکرد مدیران در مورد سود بستگی دارند، همانطور که وام دهندگان و سرمایه‌گذاران نیز در تصمیم‌گیری خود به سود متکی هستند. اگر سود به اجزای آن‌ها تقسیم شود. علاوه بر این، احزاب متعدد، از جمله سرمایه‌گذاران بالقوه، اعتبار دهندگان، و خوانندگان صورتهای مالی به طور کلی، وضعیت مالی کسب و کار را بر اساس کیفیت سود ارزیابی می‌کنند (چان و همکاران^۲، ۲۰۰۶). سودآوری شرکت همچنین ممکن است به عنوان پیش بینی کننده پرداخت سود تقسیمی مورد استفاده قرار گیرد، به ویژه با توجه به این که مورد دوم از عوامل اساسی در نظر گرفته شده هنگام انتخاب سرمایه‌گذاری ناشی می‌شود.

عملکرد مالی بیشتر ممکن است از کیفیت گزارشگری مالی بیشتر ناشی شود که پیش‌بینی می‌شود قضاوت‌های بهتر و مرتبط‌تری ارائه دهد. این عملکرد برای ارزیابی سلامت و ایمنی سیستم، حفظ اعتماد عمومی به سیستم و شناسایی مشکلات مالی مورد نیاز است. رانی^۳ (۲۰۲۲)، نشان داد که بانک‌های کشورهای در حال توسعه پس از اعمال معیارهای عملکرد بر اساس نسبت‌های سودآوری در صنعت بانکداری خاورمیانه و شمال آفریقا به همان اندازه مؤثر هستند. بانک‌های خاورمیانه و شمال آفریقا معمولاً سودآور هستند، اما سرمایه‌گذاران هنوز برای انجام بهترین انتخاب به کمک نیاز دارند. بر اساس نظرسنجی‌های خاص، سرمایه‌گذاران تنها تا حدی از سود اعلام‌شده توسط کسب‌وکارها در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا راضی هستند و آن‌ها این را به دلیل کیفیت پایین اطلاعات ارائه‌شده (شعبیلات و همکاران^۴، ۲۰۲۴).

به گفته شعبیلات و همکاران (۲۰۲۴)، کشورهای در حال توسعه علاقه مند به ایجاد و توسعه بورس اوراق بهادار برای دستیابی به توسعه اقتصادی بوده‌اند. با این حال، ماهیت شرکت‌های پذیرفته شده در بورس و شکنندگی سیستم‌های حسابداری آن‌ها از نظر افشا و شفافیت اطلاعات، به طور قابل توجهی به اختلال در عملکرد بازارهای مالی کمک کرد، که این بازارها را بر آن داشت تا بین استانداردهای قابل اجرا محلی و بین‌المللی سازگاری پیدا کنند. سپس بر اهمیت افشای حسابداری اطلاعات و داده‌های منتشر شده تأکید شد که مستلزم آن است که اطلاعات ارائه شده توسط شرکت‌های پذیرفته شده در بورس مناسب و معتبر باشد تا کارایی بازاری سهام را منعکس کند.

مزایای واقعی گزارشگری مالی دقیق موضوع تحقیقات زیادی بوده است. به عنوان مثال، الزاقبه و همکاران^۵ (۲۰۲۳)، پیشنهاد کردند که گزارش مالی ضعیف ممکن است به عملکرد و تصمیم‌گیری کسب و کار آسیب برساند. شاخص‌های سودآوری شاخص‌های اساسی عملکرد هستند. با این حال، انواع داده‌ها از همبستگی بین سودآوری یک شرکت و دقت گزارشگری مالی آن پشتیبانی می‌کند. توسط نصیحین و پوروانداری^۶ (۲۰۲۲)، و شعبیلات و همکاران (۲۰۲۴)، که سودآوری و کیفیت گزارشگری مالی یک رابطه مثبت قوی دارند. دوسپینسکو و دوسپینسکو^۷ (۲۰۱۹) یک همبستگی مثبت بین حقوق صاحبان سهام و حاشیه سود خالص یافتند اما یک همبستگی منفی با سرمایه در گردش یافتند.

¹ Al-Zaqeba et al

² Chan et al

³ Rani

⁴ Shubailat et al

⁵ Al-Zaqeba et al

⁶ Nasihin and Purwandari

⁷ Dospinescu and Dospinescu

شاخص‌های عملکرد شرکت از گزارش‌های مالی گرفته شده است که باید از بالاترین کالیبر برای کمک به سرمایه‌گذاران برخوردار باشد. موفقیت کسب و کار به صورت مطلق، مانند درآمد خالص، یا نسبت‌های مختلف، مانند سود به عنوان درصدی از حقوق صاحبان سهام، دارایی‌ها، یا درآمد اندازه‌گیری می‌شود.

به گفته برغاتی و همکاران^۱ (۲۰۱۷)، کیفیت گزارشگری مالی بر مدیریت سود بر تأثیر منفی دارد. علاوه بر این، اثبات اولیه‌ای از مدیریت سود ناصادقانه خاص ارائه می‌دهد. همچنین مشخص شد که باید در مورد عبارت مدیریت سود توضیحات و وضوح بیشتری وجود داشت. البراسی و همکاران^۲ (۲۰۱۷)، تأیید می‌کنند که نظام مالی با چالش‌ها و مسائل متعددی از جمله عدم وجود نهادی برای بورس اوراق بهادار در چهار دهه اخیر مواجه است که بر توسعه نظام بانکی تأثیر گذاشته است. همان‌طور که علاسبحی و ایشوارا^۳ (۲۰۲۱)، اشاره کردند، استفاده از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی کالیبر گزارشگری مالی را بهبود می‌بخشد. تصمیم‌گیرندگان ممکن است انتظارات خود را با استفاده از اطلاعات حسابداری ایجاد شده مطابق با استانداردهای بین‌المللی تعدیل و بهبود بخشند. استفاده از آن‌ها همچنین مقایسه عملکرد مالی سازمان‌ها را آسان‌تر می‌کند. ضرورت روی آوردن به استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی برای ایجاد داده‌های حسابداری دقیق.

اهمیت سود در ارزیابی سهامداران از عملکرد مدیران اجرایی است، همان‌طور که وام‌دهندگان در تصمیم‌گیری خود به سود وابسته هستند و در اینجا ضرورت کیفیت سود و منعکس کننده عملکرد واقعی تسهیلات نهفته است. علاوه بر این، شطنوی و همکاران^۴ (۲۰۲۴)، نشان دادند که تصمیم‌گیرندگان کیفیت سود را نادیده می‌گیرند. همچنین نشان دادند که نادیده گرفتن این اطلاعات منجر به تصمیم‌گیری‌های بی‌کیفیت می‌شود. این مطالعه همچنین علاقه فزاینده‌ای را به کیفیت سود شرکت‌ها نشان داد که کیفیت عملکرد را از طریق سود افشا شده از اطلاعات بیان می‌کند. از این رو نقش حاکمیت به عنوان یکی از ارکان اصلی در کیفیت سود نمایان می‌شود.

در ادبیات حسابداری، مدیریت سود موضوعی است که از جنبه‌های مختلف مورد بررسی قرار گرفته است. به عنوان مثال، هدایه و همکاران^۵ (۲۰۲۱)، همه عوامل تعیین کننده مدیریت سود را مورد مطالعه قرار دادند. دیگران، مانند ملگارجو^۶ (۲۰۱۹)، تأثیر حاکمیت شرکتی را بر مدیریت سود بررسی کردند. با این حال، مطالعات محدودی تأثیر کیفیت گزارشگری مالی را بر مدیریت سود در کشورهای در حال توسعه و حتی در کشورهای توسعه یافته بررسی کردند. به عنوان مثال، السیددگ احمد^۷ (۲۰۲۰)، دریافت که کیفیت گزارشگری مالی (ارتباط، قابلیت اطمینان و احتیاط) به طور منفی بر مدیریت سود تأثیر می‌گذارد. با این حال، قابل درک بودن بر مدیریت سود تأثیر معناداری ندارد و بین مدیریت سود و قابلیت مقایسه رابطه مثبت معناداری وجود دارد.

اهمیت کیفیت گزارشگری مالی در ارزیابی عملکرد مدیریتی و تسهیل فرآیندهای تصمیم‌گیری در ادبیات به خوبی ثابت شده است. محققان ابعاد مختلف این رابطه را بررسی کرده‌اند و پویایی‌های پیچیده درون چشم‌انداز شرکت را روشن کرده‌اند. دانیهله^۸ (۲۰۲۳)، به تأثیر استراتژی‌های گزارش دهی مختلف بر قابلیت اطمینان و دقت سود گزارش شده و در مطالعه‌ای توسط ون و همکاران^۹ (۲۰۲۳)، می‌پردازد. تمرکز به سمت نقش فناوری مالی در افزایش کیفیت گزارشگری

¹ Barghathi et al

² El-Brassi et al

³ Alasbahi and Ishwara

⁴ Shatnawi et al

⁵ Hidayah et al

⁶ Melgarejo

⁷ Elsiddig Ahmed

⁸ Daniele

⁹ Wen et al

مالی تغییر می‌کند. کار آن‌ها تأثیر فناوری مالی بر کاهش شیوه‌های مدیریت سود را بررسی می‌کند و در نتیجه کیفیت کلی گزارشگری مالی را افزایش می‌دهد. همچنین، هرلینا و همکاران^۱ (۲۰۲۳)، یک مدل یکپارچه را در کار خود ارائه می‌دهند. این مطالعه مدل جامعی را پیشنهاد می‌کند که عملکرد مالی را به عنوان یک متغیر مداخله‌گر در توضیح کیفیت سود ادغام می‌کند و دید جامعی از عوامل مؤثر بر تهیه گزارش‌های مالی ارائه می‌دهد. ال‌انزی و همکاران^۲ (۲۰۲۳)، تمرکز را به منطقه شورای همکاری خلیج برای گزارشگری مالی و کیفیت سود در منطقه شورای همکاری خلیج فارس در تأثیر تجربه استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی بر کیفیت سود، و به طور مشابه، ابوحامور و ملاحم^۳ (۲۰۲۳)، توجه را به شرکت‌های صنعتی اردن در تأثیر کیفیت گزارشگری مالی بر کیفیت سود جلب می‌کند. اگرچه آن‌ها به طور مستقیم بر کیفیت گزارشگری مالی تمرکز نمی‌کنند، تحقیقات آن‌ها بینشی را در مورد چشم انداز گسترده‌تر شیوه‌های تجاری پایدار ارائه می‌دهد.

در چارچوب مفهومی استانداردهای حسابداری بین‌المللی، ویژگی‌های کیفی که باید در اطلاعات حسابداری برای پشتیبانی از تصمیمات ذینفعان ارائه شود، باید به عنوان مثال، قابل درک، قابل مقایسه، تأیید پذیری و سایر ویژگی‌ها باشد. در واقع، اتخاذ استانداردهای بین‌المللی حسابداری به حمایت از کیفیت گزارش‌های مالی تبدیل شده است. با این حال، مدت‌هاست که مشخص شده است که انعطاف‌پذیری حسابداری استانداردهای بین‌المللی حسابداری و استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی ممکن است مدیریت سود را تحت تأثیر قرار دهد. به عنوان مثال، در مطالعه‌ای که توسط محمدا و همکاران (۲۰۲۱)، در نیجریه انجام شد، کیفیت گزارش‌های مالی در دوره پس از استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی در مقایسه با رژیم استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی قبل از استانداردهای مالی، نسبتاً بالا باقی مانده است. علاوه بر این، بلو و همکاران^۴ (۲۰۱۶)، دریافتند که اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، مدیریت سود را کاهش می‌دهد. از آنجایی که مدیریت سود با کیفیت سود رابطه منفی دارد، کیفیت سود به بهبود قابلیت اطمینان درآمد اشاره دارد، در حالی که مدیریت سود آن را کاهش می‌دهد. به عبارت دیگر، کیفیت سود فقدان مدیریت سود است (السیدینگ احمد، ۲۰۲۰).

طبق چارچوب مفهومی گزارشگری مالی، اطلاعات حسابداری باید مرتبط و مفید باشد. ارتباط یک ویژگی کیفی اساسی است، به این معنی که اطلاعات مرتبط می‌تواند بر تصمیمات کاربر تأثیر بگذارد. با این حال، یک مطالعه انجام شده (یاساس و پرا^۵، ۲۰۱۹)، نشان داد که کیفیت اطلاعات حسابداری در رابطه با ارزش پس از اعمال استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی نسبتاً بالا باقی مانده است. علاوه بر این، برغاتی و همکاران (۲۰۱۸)، دریافتند که کیفیت حسابرسی به طور قابل توجهی بر کاهش مدیریت سود تأثیر می‌گذارد. از سوی دیگر، السلحات و الشریف^۶ (۲۰۱۹)، دریافتند که شرکت‌ها مدیریت سود را در سطح همه بخش‌ها انجام می‌دهند، زیرا بخش صنعتی ۶۷ درصد از این شیوه را تشکیل می‌دهد. با این حال، بر اساس بررسی ادبیات، ارتباط منفی بین کیفیت گزارشگری مالی و مدیریت سود برقرار است.

حسابرسان نقش مهمی دارند زیرا آن‌ها به عنوان یک شخص مستقل عمل می‌کنند و از کیفیت ارقام حسابداری اطمینان می‌دهند زیرا ممکن است از صلاحدید مدیریتی برای سوگیری سود گزارش شده استفاده شود. حسابرسان با کیفیت بالا تحریف‌های بااهمیت را تشخیص می‌دهند، بنابراین، احتمالاً درخواست ارائه مجدد گزارش‌های مالی قبلی را دارند. با این

¹ Herlina et al

² Al-Enzy et al

³ Abu Hamour and Malahim

⁴ Bello et al

⁵ Yasas and Perera

⁶ Al-Slehat and Al-Sharif

حال، بازارهای سرمایه تمایل دارند نسبت به بازنگری گزارش‌های مالی حسابرسی شده قبلی واکنش منفی نشان دهند، زیرا سرمایه‌گذاران تجدیدنظر یا ارائه مجدد را به عنوان شکست حسابرسی در کشف تحریف با اهمیت درک می‌کنند (الشایر و همکاران^۱، ۲۰۱۷). هدف از حسابرسی این است که حسابرسی صورت‌های مالی را به گونه‌ای انجام دهد که صورت‌ها عاری از تحریف با اهمیت ناشی از اشتباه یا تقلب باشد. این امر با اعمال مراقبت حرفه‌ای و کسب شواهد حسابرسی کافی انجام می‌شود. در نتیجه حسابرسی اعتبار را افزایش می‌دهد و اطمینان حاصل می‌کند که صورت‌های مالی عاری از تحریف هستند. دی‌آنجلو^۲ (۱۹۸۱)، استدلال می‌کند که کیفیت حسابرسی به احتمال مشترکی بستگی دارد که حسابرس نقضی را در سیستم مشتری کشف کند و تخلف را گزارش کند. از این رو، احتمال کشف و گزارش این تحریف‌ها به کیفیت حسابرسی بستگی دارد.

مدیریت سود یک استراتژی است که توسط مدیریت یک شرکت برای تغییر گزارش‌های مالی و گمراه کردن عملکرد ضمنی سازمان با همسو کردن ارقام با یک هدف از قبل تعیین شده به کار می‌رود. این روش برای هموارسازی درآمد برای به دست آوردن سود خصوصی یا "تأثیر بر نتایج قراردادی که به اعداد حسابداری گزارش شده بستگی دارد" استفاده می‌شود (هیلی و والن^۳، ۱۹۹۹). مدیریت سود به دو صورت طبقه‌بندی می‌شود. شکل اول، مدیریت سود مبتنی بر ارقام تعهدی است که شامل تعدیل ارقام تعهدی برای دستیابی به سطح مطلوب سود با بهره‌برداری از مزیت انعطاف‌پذیری ارائه شده توسط اصول حسابداری است که بر جریان‌های نقدی واقعی تأثیر نمی‌گذارد (هیلی و والن، ۱۹۹۹). شکل دوم مدیریت سود واقعی است. به گفته رویچودوری^۴ (۲۰۰۶)، مدیریت سود واقعی یک انحراف از عملیات عادی تجاری است که بر جریان‌های نقدی واقعی تأثیر می‌گذارد، مانند دستکاری تخفیف‌های فروش، دوره جمع‌آوری، یا کاهش هزینه‌های اختیاری. بنابراین، مدیریت سود واقعی ممکن است به ارزش شرکت آسیب برساند زیرا بر جریان‌های نقدی آتی تأثیر منفی می‌گذارد. وقوع مدیریت سود اغلب به تضاد اهداف بین مالکان و نمایندگان و همچنین عدم تقارن اطلاعات نسبت داده می‌شود. خودی‌ها، مانند مدیران و مالکان کنترل‌کننده، از این عدم تقارن اطلاعاتی برای پنهان کردن عملکرد واقعی شرکت‌ها سوء استفاده می‌کنند و در نتیجه اطلاعاتی با کیفیت پایین و مبهم ارائه می‌کنند (غالب و همکاران^۵، ۲۰۲۱).

طبق نظر واتس و زیمرمن^۶ (۱۹۹۰)، تئوری حسابداری مثبت، استراتژی و اقدام یک شرکت در خصوص انتخاب سیاست‌های مدیریت در آینده است. برای شرکت‌ها، انتخاب رویه‌های حسابداری در تهیه صورت‌های مالی مهم است. همبستگی تئوری حسابداری مثبت با این مطالعه تئوری حسابداری مثبت است که توضیح می‌دهد که مدیریت شرکت در انتخاب حاکمیت شرکتی اتخاذ شده از جمله در تعیین سیاست‌های حسابداری آزاد است. به دلیل این آزادی، مدیریت شرکت تمایل به انجام اقدامات فرصت‌طلبانه برای منافع شخصی دارد. بنابراین، اعمال مدیریت سود به دلیل وجود منافع شخصی در برخی از محافل رخ می‌دهد (دی نورمانتو^۷، ۲۰۱۸).

تعریف مدیریت سود، طبق گفته کوپرلند^۸ (۱۹۶۸)، تلاش مدیر در بازی با درآمدهای شرکت مطابق با خواسته‌های مدیر برای منافع شخصی یا شرکتی است. در همین حال، طبق گفته سولیسیتیانو (۲۰۰۸)، مدیریت سود فرآیندی از تهیه

¹ Al-Shaer et al

² DeAngelo

³ Healy and Wahlen

⁴ Roychowdhury

⁵ Ghaleb et al

⁶ Watts and Zimmerman

⁷ Dwi Nurmanto

⁸ Coperland

صورت‌های مالی است که هدف آن به دست آوردن منافع شخصی است. اسکات^۱ (۲۰۰۳)، مدیریت سود را به عنوان عملی توصیف می‌کند که به نفع یک فرد خاص از طریق بالا بردن ارزش بازار شرکت انتخاب می‌شود. نقش حسابرسی داخلی در اجرای حسابرسی بسیار مهم است. شرکت‌هایی که توسط حسابرسان قوی حسابرسی می‌شوند، عموماً از اقدامات انحرافی اجتناب می‌کنند. اعتقاد بر این است که حسابرسی داخلی برای حفظ شهرت خود عملکرد خوبی دارند. بنابراین، اگر حسابرسی شونده مرتکب اعمال متقلبانه شود، یافتن آن آسان خواهد بود (لوفیتا و همکاران^۲، ۲۰۱۸). اگر مدیریت، مدیریت سود را انجام دهد، حسابرسان می‌توانند فوراً بی‌نظمی‌ها را تشخیص دهند. طبق گفته کونو و یویتا^۳ (۲۰۱۳)، حسابرسی داخلی دارای حسابرسان با تجربه هستند به طوری که محدودیت‌هایی در مدیریت سود وجود دارد. بنابراین، سیاست‌های حسابداری ایجاد شده توسط مدیریت از اقدامات فرصت‌طلبانه مدیریت برای منافع شخصی اجتناب می‌کند.

طبق تعریف دوی و آریانتو^۴ (۲۰۱۷)، دوره تصدی حسابرسی، زمان تعامل بین حسابرسان و مشتریان است که با تعداد سال‌ها اندازه‌گیری می‌شود. ساروکو بیان می‌کند که دوره تصدی حسابرسی دوره‌ای از تعامل بین شرکت حسابداری عمومی و مشتری در مورد خدمات حسابرسی مورد توافق است یا می‌تواند به عنوان دوره ارتباط حسابرس و مشتری نیز تفسیر شود. دوره تصدی حسابرسی مدت زمانی است که یک شرکت حسابداری عمومی با همان شرکت رابطه دارد (یانتی و همکاران^۵، ۲۰۲۰). حسابرسان به طور کلی در زمانی که یک دوره تعهد طولانی داشته باشند در کنار مدیریت خواهند ایستاد. کورنیوانسیا^۶ (۲۰۱۶)، بیان می‌کند که در صورتی که حسابرس با شرکت رابطه تصدی حسابرسی طولانی مدت داشته باشد، یک رابطه راحت و ارتباط عاطفی با مشتری خود می‌تواند رخ دهد. زمانی که حسابرسان به جای ارزیابی عینی شواهد، شروع به انجام مفروضات نادرست کنند، صلاحیت و کیفیت حسابرسان در حسابرسان با دوره مدیریت طولانی حسابرسی کاهش می‌یابد (کورنیوانسیا، ۲۰۱۶). حسابرسان تمایل دارند تا بی‌نظمی‌های مشتری در صورت‌های مالی را در زمانی که رابطه آن‌ها برای مدت طولانی ادامه داشته است، بپوشانند. حسابرسان با قانونی کردن رویه‌های حسابداری تعهدی به تدریج با منافع مشتریان سازگار می‌شوند. دوره تصدی حسابرسی بر مدیریت سود تأثیر دارد. حسابرسی که رابطه طولانی با صاحبکار برقرار می‌کند، منجر به یک رابطه عاطفی قوی بین حسابرس و صاحبکار می‌شود. بنابراین، یک رابطه طولانی بین یک شرکت حسابداری عمومی و مدیریت می‌تواند منجر به بی‌میلی به انتقاد از حسابرس در مورد سیاست‌های حسابداری ساخته شده توسط مدیریت شود، به طوری که مدیریت بتواند آزادانه سیاست‌هایی را اتخاذ کند که برای شخص سودمند باشد (رمضانی و همکاران^۷، ۲۰۱۷).

تئوری نمایندگی بیان می‌کند که وقتی مدیریت و منافع سهامداران همسو نیستند و مدیریت فقط برای منافع مالی آن‌ها کار می‌کند، این منجر به یک مشکل نمایندگی می‌شود که زمانی ایجاد می‌شود که عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیریت و مالکیت افزایش می‌یابد، و این شکاف اطلاعاتی تقاضا برای حسابرسی خارجی را افزایش می‌دهد. حسابرسی فعلیتی است که در آن اطلاعات مالی را بازبینی می‌شود و از قابلیت اتکا و اعتبار اطلاعات مالی اطمینان می‌دهد. حسابرسی به افزایش اعتبار صورت‌های مالی کمک می‌کند (خلیل و همکاران، ۲۰۲۲). کیفیت حسابرسی بالا به عنوان مکانیزمی برای کاهش عدم تقارن اطلاعات و همسو کردن منافع اصلی با منافع سهامداران در نظر گرفته می‌شود. مشاهده می‌شود که وقتی

¹ Scott

² Lufita et al

³ Kono and Yuyetta

⁴ Dewi and Aryanto

⁵ Yanthi et al

⁶ Kurniawansyah

⁷ Ramadhani et al

تخصص حسابرسان افزایش می‌یابد، تمایل حسابرسان مؤثر افزایش می‌یابد، اعتبار نیز افزایش می‌یابد و توانایی درک و محدود کردن مدیریت سود افزایش می‌یابد (بیزلی و پترونی^۱، ۲۰۰۱).

مشارکت در مدیریت سود می‌تواند اعتبار شرکت را بیشتر از بین ببرد و اعتماد سرمایه‌گذاران را به چالش بکشد و بر دسترسی شرکت به سرمایه و شهرت تأثیر منفی بگذارد. حسابرسان داخلی به دلیل داشتن مهارت‌های متنوع، تجربه بیشتر، شهرت قوی، نمی‌توانند اعتبار خود را به خطر بیندازند، بنابراین، حسابرسان با کیفیت بالا ارائه می‌کنند (الغویل و همکاران^۲، ۲۰۱۷). مطالعه مشابهی توسط حسینی^۳ (۲۰۰۹)، نیز نشان می‌دهد که وقتی مؤسسات حسابرسان بزرگ، حسابرسان را ارائه می‌دهند، کیفیت صورت‌های مالی بالاتر از مؤسسات حسابرسان کوچک است که پیش‌بینی سود سرمایه‌گذار را افزایش می‌دهد. هنگامی که کیفیت حسابرسان افزایش می‌یابد، سه مزیت حاصل می‌شود. اولاً مزیت اطلاعاتی، جایی که اطلاعات حسابداری مناسب به دست آورده می‌شود و هزینه‌های تامین مالی نیز کاهش می‌یابد. ثانیاً، هنگامی که کیفیت حسابرسان افزایش می‌یابد، نظارت افزایش می‌یابد که رفتار فرصت‌طلبانه مدیر را کاهش می‌دهد. ثالثاً، وقتی کیفیت حسابرسان افزایش می‌یابد، حس اعتماد سرمایه‌گذاران افزایش می‌یابد (ددمن و کوسار^۴، ۲۰۱۲). هنگامی که مؤسسات حسابرسان بزرگ، حسابرسان ارائه می‌کنند، کیفیت صورت‌های مالی بالاتر از مؤسسات حسابرسان کوچک است، که پیش‌بینی سود سرمایه‌گذار را افزایش می‌دهد و عدم تقارن اطلاعات را کاهش می‌دهد. تحقیقات قبلی مشاهده کرده است که عدم تقارن اطلاعاتی در مشاغل مرتبط سیاسی بیشتر است (لین^۵، ۲۰۱۶). بنابراین، انتظار می‌رود که به دلیل سطح پایین عدم تقارن اطلاعاتی در این شرکت‌ها، زمانی که حسابرسان با کیفیت داخلی، حسابرسان را انجام می‌دهند، مدیریت سود در این شرکت‌ها کاهش یابد (خلیل و همکاران^۶، ۲۰۲۲).

پیشینه پژوهش

تئودورا و همکاران^۶ (۲۰۲۴)، در پژوهشی تحت عنوان «ارزیابی مدیریت سود در رابطه با کیفیت گزارشگری مالی: تحلیل مقایسه‌ای بخش‌های کشاورزی و تولیدی» به بررسی مدیریت سود و عوامل تعیین‌کننده آن در بخش کشاورزی و تولیدی با هدف ارتقای کیفیت گزارشگری مالی پرداختند. نمونه شامل ۱۳۸۱ شرکت فعال در جمهوری صربستان، در دوره ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۱ است. فعالیت‌های مدیریت سود با استفاده از ارقام تعهدی اختیاری محاسبه شده با مدل جونز اصلاح شده شناسایی می‌شوند. تجزیه و تحلیل داده‌های پانل نشان می‌دهد که سودآوری و اندازه شرکت تأثیر مثبت و معنی‌داری بر شیوه‌های مدیریت سود دارند. برعکس، رشد فروش تأثیر منفی و معنی‌داری بر مدیریت سود نشان می‌دهد. علاوه بر این، تجزیه و تحلیل در طول سال‌های مورد مطالعه، تفاوت‌های آماری معنی‌داری را در شیوه‌های مدیریت سود نشان می‌دهد. با این حال، این مطالعه هیچ تفاوت قابل توجهی در شیوه‌های مدیریت سود بین بخش‌های کشاورزی و تولید پیدا نکرد.

ابوحومر و همکاران^۷ (۲۰۲۴)، در پژوهشی با عنوان «تأثیر کیفیت گزارشگری مالی بر کیفیت سود شرکت‌های صنعتی» به بررسی رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و کیفیت سود در شرکت‌های صنعتی اردن پرداختند. این مقاله از یک رویکرد مبتنی بر نظرسنجی استفاده کرد و از پرسشنامه‌ها برای جمع‌آوری داده‌ها از شرکت‌کنندگان منتخب نماینده شرکت‌های

¹ Beasley and Petroni

² Elghuweel et al

³ Hussainey

⁴ Dedman and Kausar

⁵ Lin

⁶ Teodora et al

⁷ Abu Hamour et al

صنعتی اردن استفاده کرد. این مطالعه یک رابطه مثبت بین گزارش‌گری مالی و کیفیت سود در شرکت‌های صنعتی اردن را تأیید می‌کند. تهیه گزارش‌های مالی دقیق امکان تجسم وضعیت مالی و عملکرد شرکت را مطابق با استانداردهای حسابداری و شیوه‌های افشا می‌دهد. این یافته‌ها راهنمایی‌های ارزشمندی را برای تنظیم‌کننده‌ها، سرمایه‌گذاران و ذینفعان در درک اهمیت کیفیت گزارش‌گری مالی و پیامدهای آن برای ارزیابی عملکرد مالی و فرآیندهای تصمیم‌گیری ارائه می‌دهد.

علی^۱ (۲۰۲۴)، در پژوهشی تحت عنوان «ویژگی‌های کمیته حسابرسی و مدیریت سود شرکت‌های بیمه در اتیوپی» به بررسی تأثیر ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر مدیریت سود کسب‌وکارهای بیمه در اتیوپی از سال ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۲ پرداخت. تأثیر ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر مدیریت سود با استفاده از مدل لحظه‌ای تعمیم‌یافته مورد مطالعه قرار گرفت. بر اساس این مطالعه، اندازه کمیته حسابرسی تأثیر مثبت و قابل توجهی بر مدیریت سود شرکت‌های بیمه در اتیوپی دارد. علاوه بر این، این مطالعه نشان داد که استقلال کمیته حسابرسی، تخصص، جلسه و جنسیت همگی تأثیر مثبت و قابل توجهی بر مدیریت سود شرکت‌های بیمه در اتیوپی دارند. بنابراین، این مطالعه به این نتیجه رسید که همه معیارهای مشخصه کمیته حسابرسی تأثیر قابل توجهی بر مدیریت سود اقلام تعهدی اندازه‌گیری شده در مشاغل بیمه در اتیوپی دارند.

دلایی^۲ (۲۰۲۴)، در پژوهشی با عنوان «آیا عملکرد حسابرسی داخلی در کاهش مدیریت سود نقشی دارد؟» به بررسی تأثیر ویژگی‌های عملکرد حسابرسی داخلی بر مدیریت سود برای نمونه‌ای از ۲۷ شرکت بورسی تونس پرداخت. نویسندگان از مدل خطاهای استاندارد تصحیح شده پانل‌های همبسته برای تخمین معادله رگرسیون استفاده کردند. نتایج نشان داد که مدیریت سود با اثربخشی حسابرسی داخلی، دفعات جلسات کمیته حسابرسی با مدیران ارشد حسابرسی، برون‌سپاری جزئی حسابرسی داخلی و اندازه شرکت ارتباط منفی دارد. علاوه بر این، نویسندگان یک رابطه مثبت بین مدیریت سود و استفاده از عملکرد حسابرسی داخلی به عنوان یک زمینه آموزشی برای مدیریت و بخش خصوصی یافتند.

آقابایی و همکاران (۱۴۰۲)، پژوهشی با عنوان «تحلیل تأثیر بیش اعتمادی و اجتناب مالیاتی مدیران بر کیفیت گزارش‌گری مالی و مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران» را انجام دادند. بدین منظور در بازه زمانی ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۸ به بررسی ۱۳۰ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. یافته‌ها نشان داد ارتباط منفی و معناداری بین بیش اعتمادی و اجتناب مالیاتی مدیران با کیفیت گزارش‌گری مالی برقرار است. همچنین، ارتباط مثبت و معناداری بین بیش اعتمادی و اجتناب مالیاتی مدیران با مدیریت سود برقرار است.

بامری و همکاران (۱۴۰۲)، به بررسی پژوهشی تحت عنوان «بررسی و تبیین رابطه بین حسابرسی داخلی و مدیریت سود» پرداختند. نمونه‌گیری به روش حذف سیستماتیک انجام شد که در نهایت در بین سال‌های ۱۳۸۷ الی ۱۳۹۶ تعداد ۱۰۳ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به عنوان نمونه انتخاب شد. نتایج نشان داد ترابط منفی و معناداری بین اجرای حسابرسی داخلی و مدیریت سود برقرار است.

صباغیان طوسی و همکاران (۱۴۰۱)، در پژوهشی تحت عنوان «تبیین رابطه بین اظهارنظر حسابرس و ویژگی‌های کیفی حسابرس بر مدیریت سود» به بررسی ۱۲۰ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در دوره زمانی ۱۳۸۹ الی ۱۳۹۹ پرداختند. نتایج بیانگر این موضوع بود که ارتباط منفی و معناداری بین اظهارنظر حسابرس و ویژگی‌های کیفی حسابرس با مدیریت سود برقرار است.

¹ Ali

² Dellai

عشایری (۱۴۰۰)، پژوهشی تحت عنوان «بررسی نقش متغیرهای کیفیت حسابداری و دوره تصدی حسابرسان در تأثیرگذار مدیریت سود بر عملکرد شرکت در بورس اوراق بهادار تهران» را بررسی کردند. جهت سنجش فرضیه‌های پژوهش تعداد ۱۱۳ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در طی دوره ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۸ را بررسی کردند. نتایج نشان داد ارتباط معناداری بین مدیریت سود و عملکرد شرکت برقرار است که کیفیت حسابداری و دوره تصدی حسابرسان بر این رابطه تأثیرگذار هستند.

فرضیه پژوهش

باتوجه به مبانی نظری بیان شده، فرضیه‌های پژوهش به شرح ذیل می‌باشد:

- ✓ فرضیه اول: کیفیت گزارشگری مالی بر مدیریت سود رابطه معناداری دارد.
- ✓ فرضیه دوم: حسابداری داخلی بر شدت اثر کیفیت گزارشگری مالی و مدیریت سود رابطه معناداری دارد.

روش شناسی پژوهش

این پژوهش از نوع پژوهش‌های کاربردی است. پژوهش کاربردی، پژوهشی است که نظریه‌ها، قانونمندی‌ها، اصول و فنون را برای حل مسائل واقعی به کار می‌گیرد. همچنین این پژوهش از نوع پژوهش‌های همبستگی است، زیرا به دنبال یافتن ارتباط بین چندین متغیر است. روش شناسی پژوهش حاضر از نوع پس‌رویدادی است، بدین معنی که انجام پژوهش براساس اطلاعات گذشته انجام می‌شود. در این پژوهش به منظور انجام آزمون فرضیه‌ها از روش رگرسیون چندمتغیره و مدل‌های اقتصادسنجی بهره گرفته شده است. تحلیل‌های آماری از طریق نرم‌افزار آماری ایویوز انجام پذیرفت.

قلمرو زمانی این پژوهش، برای یک دوره نه‌ساله از سال ۱۳۹۴ لغایت ۱۴۰۲ تعیین شده و قلمرو مکانی آن نیز کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است که کلیه شرایط زیر را داشته باشند:

- ✓ برای رعایت قابلیت مقایسه‌پذیری آن‌ها، سال مالی شرکت‌ها منتهی به پایان اسفند ماه هر سال باشد.
- ✓ طی قلمرو زمانی پژوهش، هیچگونه توقف فعالیت نداشته و دوره مالی خود را تغییر نداده باشند.
- ✓ کلیه اطلاعات مورد نیاز از شرکت‌ها برای پژوهش در دسترس باشد.
- ✓ جزء بانک‌ها و مؤسسات مالی (شرکت‌های سرمایه‌گذاری، واسطه‌گران مالی، شرکت‌های هلدینگ، لیزینگ‌ها و بیمه) نباشند.

با توجه به شرایط فوق، از بین شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، ۱۶۹ شرکت به‌عنوان نمونه انتخاب شد.

مدل و متغیرهای پژوهش

به‌منظور آزمون فرضیه اول و دوم از مدل رگرسیونی چندگانه مبتنی بر داده‌های ترکیبی طبق پژوهش تئودورا و همکاران (۲۰۲۴)، برحسب رابطه (۱) و (۲) استفاده می‌شود:

$$EM_{it} = \beta_0 + \beta_1 FRQ_{it} + \beta_2 SIZE_{it} + \beta_3 LEV_{it} + \beta_4 AGE_{it} + \beta_5 GROW_{it} + \beta_6 ROA_{it} + \varepsilon_{it} \quad (1)$$

$$EM_{it} = \beta_0 + \beta_1 FRQ_{it} + \beta_2 AC_{it} + \beta_3 FRQ_{it} \times BIND_{it} + \beta_4 SIZE_{it} + \beta_5 LEV_{it} + \beta_6 AGE_{it} + \beta_7 GROW_{it} + \beta_8 ROA_{it} + \varepsilon_{it} \quad (2)$$

که در این مدل‌ها:

که در این مدل‌ها: EM_{it} : مدیریت سود، FRQ_{it} : کیفیت گزارشگری مالی، AC_{it} : حسابرسی داخلی، $SIZE_{it}$: اندازه شرکت، LEV_{it} : اهرم مالی، AGE_{it} : سن شرکت، $GROW_{it}$: رشد فروش، ROA_{it} : بازده دارایی است.

متغیر وابسته

مدیریت سود (EM_{it}): مدل مورد استفاده برای اندازه‌گیری مدیریت سود در این مطالعه مدل اصلاح شده جونز است (دیچو و همکاران^۱، ۱۹۹۵). در واقع، این مدل تاکنون محبوب‌ترین مدل مورد استفاده محققان برای تشخیص مدیریت سود در نظر گرفته شده است.

$$\frac{TA_{i,t}}{A_{i,t-1}} = \beta_0 + \beta_1 \left(\frac{1}{A_{i,t-1}} \right) + \beta_2 \left(\frac{\Delta SALES_{i,t} - \Delta REC_{i,t}}{A_{i,t-1}} \right) + \beta_3 \left(\frac{PPE_{i,t}}{A_{i,t-1}} \right) + \varepsilon_{i,t} \quad (۳)$$

$$Accruals = Earn - CFO \quad (۴)$$

که در آن $TA_{i,t}$ کل اقلام تعهدی، A کل دارایی‌ها در ابتدای سال، $\Delta SALES_{i,t}$ تغییرات در فروش، $\Delta REC_{i,t}$ تغییر در حساب‌های دریافتی، $PPE_{i,t}$ نشان دهنده ناخالص دارایی‌های ثابت، $Earn$ بیانگر سود خالص و CFO بیانگر جریان وجه نقد عملیاتی است. پس از برآورد الگوی مذکور مقادیر خطای مدل، اقلام تعهدی اختیاری را نشان می‌دهد. در پژوهش حاضر به پیروی آلبرسمن و هانفیلز^۲ (۲۰۱۷)، از قدر مطلق اقلام تعهدی اختیاری شرکت‌ها به عنوان مدیریت سود استفاده می‌شود (تجوییدی و قائم پناه، ۱۴۰۰).

متغیر مستقل

کیفیت گزارشگری مالی (FRQ_{it}): توان صورت‌های مالی در انتقال اطلاعات عملیات شرکت و به‌طور خاص، پیش‌بینی جریان‌های نقد مورد انتظار آن به سرمایه‌گذاران است (بیدل و همکاران^۳، ۲۰۰۹). برای محاسبه این معیار از مدل کاسزینک (۱۹۹۹)، مطابق با رابطه (۵) استفاده می‌شود که این مدل در زمینه کیفیت گزارشگری مالی بسیار مورد استفاده قرار گرفته است.

$$TA_{it} = \beta_0 + \beta_1 \Delta SALES_{it} + \beta_2 PPE_{it} + \beta_3 \Delta CFO_{it} + \varepsilon_{it} \quad (۵)$$

$$TA = NI - CFO \quad (۶)$$

در آن TA نماینده کل اقلام تعهدی، جریان نقدی عملیاتی، $\Delta SALES$ تغییرات فروش، PPE ناخالص دارایی‌های ثابت مشهود، ΔCFO تغییر در جریان نقد عملیاتی، CFO وجه نقد حاصل از عملیات و NI سود خالص می‌باشد. به‌منظور همگن و استاندارد شدن داده‌ها در سطح شرکت‌های مختلف، همه متغیرها بر جمع کل دارایی‌های ابتدای سال تقسیم می‌شود. باقیمانده مدل نشان دهنده کیفیت گزارشگری مالی است. به‌منظور تفسیر بهتر نتایج، مقدار آن در منفی یک ضرب می‌شود، بدین ترتیب، مقدار بالاتر نشانگر کیفیت گزارشگری بیشتر است (گومایز و بالستا^۴، ۲۰۱۴).

¹ Dechow et al

² Albersmann and Hohenfels

³ Biddle et al

⁴ Gomariz and Ballesta

متغیر تعدیلگر

حسابرسی داخلی (AC_{it}): از معیار مدت تصدی حسابرسان داخلی مطابق با پژوهش‌های داس و پاندیت^۱ (۲۰۱۰)، و ارواحی و رجایی زاده هرندی (۱۴۰۱)، استفاده می‌شود. چنانچه حسابرس ۳ سال و بیشتر از آن حسابرس داخلی شرکت صاحبکار باشد عدد یک و در غیر این صورت عدد صفر منظور می‌شود.

متغیرهای کنترلی

- ✓ بر اساس مطالعه تتودورا و همکاران (۲۰۲۴)، انتظار می‌رود متغیرهای کنترلی زیر بر مدیریت سود اثر داشته باشند.
- ✓ اندازه شرکت ($SIZE_{it}$): از لگاریتم طبیعی کل دارایی‌ها بدست می‌آید (تتودورا و همکاران، ۲۰۲۴).
- ✓ اهرم مالی (LEV_{it}): کل بدهی‌ها تقسیم بر کل دارایی‌ها است (تتودورا و همکاران، ۲۰۲۴).
- ✓ سن شرکت (AGE_{it}): لگاریتم طبیعی تعداد سال‌های پذیرفته شده در بورس است (تتودورا و همکاران، ۲۰۲۴).
- ✓ رشد فروش ($GROW_{it}$): با نرخ رشد فروش اندازه‌گیری می‌شود (تتودورا و همکاران، ۲۰۲۴).
- ✓ بازده دارایی (ROA_{it}): سود خالص تقسیم بر کل دارایی‌ها است (تتودورا و همکاران، ۲۰۲۴).

یافته‌های پژوهش

به‌منظور بررسی مشخصات عمومی متغیرها و تجزیه و تحلیل دقیق آن‌ها، آشنایی با آمار توصیفی مربوط به متغیرها لازم است. جدول (۱)، آمار توصیفی داده‌های مربوط به متغیرهای مورد استفاده در پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول (۱): آمار توصیفی

پنل متغیرهای پیوسته						
متغیر	میانگین	میانه	بیشترین	کمترین	انحراف معیار	مشاهدات
مدیریت سود	۰/۲۵۸	۰/۱۹۸	۰/۹۳۱	۰/۰۰۳	۰/۲۲۷	۱۵۲۱
کیفیت گزارشگری مالی	۰/۰۲۲	۰/۰۶۲	۰/۷۷۳	-۰/۵۵۲	۰/۲۷۶	۱۵۲۱
اندازه شرکت	۱۵/۵۶۹	۱۵/۴۱۱	۱۹/۶۹۲	۱۱/۱۸۰	۱/۸۴۵	۱۵۲۱
اهرم مالی	۰/۵۲۲	۰/۵۱۸	۰/۹۶۶	۰/۰۸۱	۰/۲۲۳	۱۵۲۱
سن شرکت	۲/۸۴۵	۲/۹۴۴	۳/۷۱۳	۱/۰۹۸	۰/۵۶۳	۱۵۲۱
رشد فروش	۰/۳۹۳	۰/۳۷۶	۰/۹۶۱	-۰/۲۰۶	۰/۳۷۰	۱۵۲۱
بازده دارایی	۰/۱۶۸	۰/۱۴۲	۰/۸۳۷	-۰/۵۵۶	۰/۱۸۲	۱۵۲۱
متغیر	درصد یک		درصد صفر		مشاهدات	
حسابرسی داخلی	۴۶/۴۲		۵۳/۵۸		مشاهدات	۱۵۲۱

مهم‌ترین شاخص مرکزی میانگین است که نشان‌دهنده نقطه تعادل و مرکز ثقل توزیع است و شاخص مناسبی برای نشان دادن مرکزیت داده‌ها می‌باشد. همان‌طور که در جدول (۱) می‌توان مشاهده کرد، میانگین مدیریت سود برابر ۰/۲۵۸ است. کیفیت گزارشگری مالی میانگین ۰/۰۲۲ را نشان می‌دهد. متوسط حسابرسی داخلی ۴۶ درصد است که نشان می‌دهد در ۴۶ درصد مشاهدات حسابرس شرکت این وظیفه را حداقل به مدت ۳ سال برعهده داشته است. میانگین اهرم مالی برابر با ۰/۵۲۲ می‌باشد که نشان می‌دهد این شرکت‌ها حدود ۵۲ درصد منابع مالی خود را، از طریق بدهی تأمین می‌کنند، می‌توان عنوان کرد که ۵۲ درصد از شرکت‌ها ریسک مالی بالایی را پذیرفته‌اند. متغیر اندازه شرکت، که از طریق لگاریتم طبیعی کل دارایی‌ها محاسبه شده است دارای میانگین ۱۵/۵۶۹ است. بازده دارایی با میانگین ۰/۱۶۸ بیانگر این موضوع

¹ Das and Pandit

است که شرکت تا چه حد در تبدیل پولی که سرمایه‌گذاری نموده است به سود خالص موفق بوده است. متوسط رشد فروش در شرکت‌های نمونه برابر ۰/۳۹۳ است که نشان می‌دهد شرکت‌های نمونه به طور متوسط ۳۹ درصد رشد در فروش داشتند.

میان‌ه نشان‌دهنده نقطه میانی داده‌های هر متغیر در بین نمونه قابل مشاهده است. میان‌ه نمونه آماری به دو گروه مساوری تقسیم می‌کند. به عنوان نمونه، میان‌ه مدیریت سود ۰/۱۹۸ می‌باشد. از نظر توزیع متغیرها، نتایج جدول (۱) نشان می‌دهد میانگین مشاهدات و میان‌ه آن‌ها اختلاف اندکی دارند. نزدیک بودن مقادیر میانگین و میان‌ه مشخص می‌کند که داده‌ها از توزیع نرمال برخوردارند. در یک جامعه آماری با توزیع نرمال فرض می‌شود که ارقام به نحوی سیستماتیک و با الگوی یکنواخت در اطراف میانگین توزیع شده‌اند و احتمال قرار گرفتن متغیر در اطراف میانگین مساوی است.

آزمون هم‌خطی

هم‌خطی به معنای وجود رابطه شدید بین متغیرهای مستقل و کنترلی موجود در مدل می‌باشد. در صورت وجود هم‌خطی، ضرایب برآوردی الگو دارای خطای معیار بالایی خواهد بود و در نتیجه این مسأله باعث می‌شود که تعداد متغیرهای معنادار در معادله کاهش یابد. در این پژوهش برای بررسی عدم وجود هم‌خطی از معیار عامل تورم واریانس (VIF) استفاده شد. وقتی که شاخص تورم واریانس کمتر از ۵ باشد، نشان‌دهنده عدم وجود هم‌خطی می‌باشد. نتایج ارائه شده در جدول شماره (۲) نشان می‌دهد که میزان تورم واریانس متغیرهای مستقل و کنترلی مدل پژوهش در حد مجاز خود قرار داشته و لذا از این بابت مشکلی وجود ندارد.

جدول (۲): آزمون هم‌خطی بین متغیرها

متغیر	فرضیه اول	فرضیه دوم
کیفیت گزارشگری مالی	عامل تورم واریانس (VIF) ۱/۱۱۶	عامل تورم واریانس (VIF) ۲/۰۸۳
حسابرسی داخلی		۱/۰۹۵
کیفیت گزارشگری مالی × حسابرسی داخلی		۱/۹۶۰
اندازه شرکت	۱/۱۷۶	۱/۲۴۲
اهرم مالی	۱/۵۲۲	۱/۵۳۰
سن شرکت	۱/۰۳۷	۱/۰۴۰
رشد فروش	۱/۲۵۷	۱/۲۷۳
بازده دارایی	۱/۷۵۶	۱/۷۵۹

با توجه به نتایج جدول (۲)، شاخص عامل تورم واریانس برای کلیه متغیرها کمتر از ۵ است، بنابراین نشان‌دهنده عدم وجود هم‌خطی بین متغیرهای مستقل و کنترلی می‌باشد.

آزمون تعیین نوع داده‌ها

به منظور انتخاب بین روش داده‌های تابلویی و تلفیقی در برآورد مدل، از آزمون اف لیمر استفاده شده است. برای بررسی نتایج اف لیمر، در صورتی که احتمال آمار اف بیشتر از ۰/۰۵ باشد، باید از روش داده‌های تلفیقی استفاده کرد، در غیر این صورت از روش داده‌های تابلویی استفاده می‌شود. خلاصه نتایج آزمون اف لیمر در جدول (۳) ارائه شده است.

جدول (۳): آزمون تعیین نوع داده‌ها

آزمون هاسمن			آزمون اف لیمر			مدل
نتیجه	احتمال	آماره کای دو	نتیجه	احتمال	آماره F لیمر	
اثرات ثابت	۰/۰۰۲	۲۰/۳۵۳	تابلویی	۰/۰۰۰	۴/۱۶۵	اول
اثرات ثابت	۰/۰۰۴	۲۱/۹۹۶	تابلویی	۰/۰۰۰	۴/۱۳۳	دوم

با توجه به نتایج جدول (۳)، احتمال آماره اف لیمر کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد، بنابراین از روش داده‌های تابلویی استفاده می‌شود. همچنین، نتیجه آزمون هاسمن کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد، بنابراین، از روش اثرات ثابت استفاده می‌شود.

تجزیه و تحلیل نتایج حاصل از برآورد مدل‌ها

جدول شماره (۴) نتایج حاصل از آزمون فرضیه اول را نشان می‌دهد.

جدول (۴): نتیجه آزمون فرضیه اول

$EM_{it} = \beta_0 + \beta_1 FRQ_{it} + \beta_2 SIZE_{it} + \beta_3 LEV_{it} + \beta_4 AGE_{it} + \beta_5 GROW_{it} + \beta_6 ROA_{it} + \varepsilon_{it}$				
متغیر	ضریب	خطای استاندارد	آماره t	احتمال
مسئولیت اجتماعی شرکت	۲/۲۵۲	۰/۲۹۸	۷/۵۴۹	۰/۰۰۰
کیفیت گزارشگری مالی	-۰/۱۲۹	۰/۰۲۱	-۶/۰۳۸	۰/۰۰۰
اندازه شرکت	-۰/۰۱۲	۰/۰۰۳	-۳/۹۴۳	۰/۰۰۰
اهرم مالی	۰/۰۸۴	۰/۰۳۰	۲/۷۴۵	۰/۰۰۶
سن شرکت	-۰/۰۳۱	۰/۰۰۹	-۳/۱۸۷	۰/۰۰۱
رشد فروش	۰/۰۴۹	۰/۰۱۶	۲/۹۰۶	۰/۰۰۳
بازده دارایی	-۰/۱۲۴	۰/۰۴۰	-۳/۰۷۱	۰/۰۰۲
مقدار ثابت	۰/۵۰۸	۰/۰۶۱	۸/۲۷۰	۰/۰۰۰
ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره دوربین - واتسون	آماره F	احتمال آماره F
۰/۴۷۳	۰/۴۶۹	۲/۰۳۶	۱۹/۹۰۰	۰/۰۰۰

مطابق با جدول (۴)، احتمال آماره F در آزمون مدل کمتر از ۰/۰۵ است بنابراین، با اطمینان ۹۵ درصد، مدل معنادار است. علاوه بر این، ضریب تعیین تعدیل شده تقریباً ۴۶ درصد است؛ بدین معنا که متغیرهای مستقل و کنترلی ۴۶ درصد از تغییرات متغیر وابسته را توضیح می‌دهند. ضمن آنکه با توجه به مقدار آماره دوربین واتسون (۲/۰۳۶) ملاحظه می‌گردد که وجود خودهمبستگی نیز در مدل مورد نظر رد می‌گردد.

سطح معناداری آماره t متغیر کیفیت گزارشگری مالی کوچک‌تر از ۰/۰۵ بوده (۰/۰۰۰) که در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار است. ضریب متغیر کیفیت گزارشگری مالی (-۰/۱۲۹) منفی می‌باشد که ارتباط معکوس با مدیریت سود را نشان می‌دهد. بر این اساس فرضیه "کیفیت گزارشگری مالی بر مدیریت سود رابطه معناداری دارد" رد نمی‌شود.

همچنین در بررسی متغیرهای کنترلی، متغیرهای اهرم مالی و رشد فروش تأثیر مثبت و معنادار بر مدیریت سود و متغیرهای اندازه شرکت، سن شرکت و بازده دارایی تأثیر منفی و معنادار بر مدیریت سود دارند.

جدول شماره (۵) نتایج حاصل از آزمون فرضیه دوم را نشان می‌دهد.

جدول (۵): نتیجه آزمون فرضیه دوم

$EM_{it} = \beta_0 + \beta_1 FRQ_{it} + \beta_2 IAQ_{it} + \beta_3 FRQ_{it} \times IAQ_{it} + \beta_4 SIZE_{it} + \beta_5 LEV_{it} + \beta_6 AGE_{it} + \beta_7 GROW_{it} + \beta_8 ROA_{it} + \varepsilon_{it}$				
متغیر	ضریب	خطای استاندارد	آماره t	احتمال
کیفیت گزارشگری مالی	-۰/۰۶۵	۰/۰۲۹	-۲/۲۷۱	۰/۰۲۳

حسابرسی داخلی	-۰/۰۳۸	۰/۰۱۱	-۳/۳۳۹	-۰/۰۰۰
کیفیت گزارشگری مالی × حسابرسی داخلی	-۰/۱۱۷	۰/۰۳۹	-۲/۹۹۴	-۰/۰۰۲
اندازه شرکت	-۰/۰۱۴	۰/۰۰۳	-۴/۴۵۹	-۰/۰۰۰
اهرم مالی	۰/۰۷۷	۰/۰۳۰	۲/۵۱۲	-۰/۰۱۲
سن شرکت	-۰/۰۳۴	۰/۰۰۹	-۳/۴۲۵	-۰/۰۰۰
رشد فروش	۰/۰۴۸	۰/۰۱۶	۲/۸۶۶	-۰/۰۰۴
بازده دارایی	-۰/۱۳۱	۰/۰۴۰	-۳/۲۵۶	-۰/۰۰۱
مقدار ثابت	۰/۵۳۱	۰/۰۶۱	۸/۵۹۶	-۰/۰۰۰
ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره دوربین - واتسون	آماره F	احتمال آماره F
۰/۴۸۴	۰/۴۷۹	۲/۰۵۲	۱۷/۴۳۳	-۰/۰۰۰

مطابق با جدول (۵)، احتمال آماره F در آزمون مدل کمتر از ۰/۰۵ است بنابراین، با اطمینان ۹۵ درصد، مدل معنادار است. علاوه بر این، ضریب تعیین تعدیل شده تقریباً ۴۷ درصد است؛ بدین معنا که متغیرهای مستقل و کنترلی ۴۷ درصد از تغییرات متغیر وابسته را توضیح می‌دهند. ضمن آنکه با توجه به مقدار آماره دوربین واتسون (۲/۰۵۲) ملاحظه می‌گردد که وجود خودهمبستگی نیز در مدل مورد نظر رد می‌گردد.

سطح معناداری آماره t متغیر تعاملی (کیفیت گزارشگری مالی × حسابرسی داخلی) کوچک‌تر از ۰/۰۵ بوده (۰/۰۰۲) که در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار است. ضریب متغیر تعاملی (-۰/۱۱۷) منفی می‌باشد که علامت منفی این ضریب نشان‌دهنده این است که حسابرسی داخلی باعث تشدید رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و مدیریت سود می‌شود. بر این اساس فرضیه "حسابرسی داخلی بر شدت اثر کیفیت گزارشگری مالی و مدیریت سود رابطه معناداری دارد" رد نمی‌شود. همچنین در بررسی متغیرهای کنترلی، متغیرهای اهرم مالی و رشد فروش تأثیر مثبت و معنادار بر مدیریت سود و متغیرهای اندازه شرکت، سن شرکت و بازده دارایی تأثیر منفی و معنادار بر مدیریت سود دارند.

بحث، نتیجه‌گیری و پیشنهادها

فرضیه اول پژوهش به این صورت بیان گردیده است:

کیفیت گزارشگری مالی بر مدیریت سود رابطه معناداری دارد.

برای آزمون فرضیه مذکور کیفیت گزارشگری مالی به عنوان یکی از عوامل در ارتباط با مدیریت سود در کنار متغیرهای کنترلی پژوهش مورد بررسی قرار گرفت. این فرضیه با استفاده از مدل اول تخمین زده شد. بعد از اجرای آزمون مشخص شد که در سطح اطمینان ۹۵ درصد، متغیر کیفیت گزارشگری مالی ارتباط معناداری با مدیریت سود دارد. همچنین متغیرهای کنترلی اهرم مالی و رشد فروش دارای ارتباط مثبت و معنادار و متغیرهای اندازه شرکت، سن شرکت و بازده دارایی ارتباط منفی و معناداری با مدیریت سود دارند. بنابراین در مورد فرضیه اول این نتیجه حاصل می‌شود که در سطح اطمینان ۹۵ درصد، کیفیت گزارشگری مالی با مدیریت سود ارتباط منفی و معناداری دارد. یافته‌های این پژوهش با نتایج پژوهش ابوحمور و همکاران (۲۰۲۴)، دیسانایکه و همکاران (۲۰۲۳)، و برغاتی (۲۰۱۹)، هم‌راستا است.

فرضیه دوم پژوهش به این صورت بیان گردیده است:

حسابرسی داخلی بر شدت اثر کیفیت گزارشگری مالی و مدیریت سود رابطه معناداری دارد.

برای آزمون فرضیه مذکور حسابرسی داخلی و کیفیت گزارشگری مالی به عنوان عوامل در ارتباط با مدیریت سود در کنار متغیرهای کنترلی پژوهش مورد بررسی قرار گرفت. این فرضیه با استفاده از مدل دوم تخمین زده شد. بعد از اجرای آزمون

مشخص شد که در سطح اطمینان ۹۵ درصد، متغیر تعاملی (کیفیت گزارشگری مالی × حسابرسی داخلی) ارتباط معناداری با مدیریت سود دارند. همچنین متغیرهای کنترلی اهرم مالی و رشد فروش دارای ارتباط مثبت و معنادار و متغیرهای اندازه شرکت، سن شرکت و بازده دارایی ارتباط منفی و معناداری با مدیریت سود دارند. بنابراین در مورد فرضیه دوم این نتیجه حاصل می‌شود که در سطح اطمینان ۹۵ درصد، حسابرسی داخلی رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و مدیریت سود را تقویت می‌کند. یافته‌های این پژوهش با نتایج پژوهش دیسانایکه و همکاران (۲۰۲۳)، هم‌راستا است.

در راستای پژوهش انجام شده و نتایج به دست آمده از آن برخی از پیشنهادهای پژوهش به شرح زیر بیان می‌شود: براساس نتایج حاصل از آزمون فرضیه اول پیشنهاد می‌شود سازمان بورس و اوراق بهادار تهران باید از طریق نظارت بیشتر بر کیفیت و نه تنها کمیت و ارائه به‌موقع گزارش‌های مالی تهیه شده توسط شرکت‌های فعال در بازار و همچنین روابط نمایندگی حاکم در این شرکت‌ها آن‌ها را ملزم به ارائه اطلاعاتی دقیق، واقعی و با کیفیت نماید. به سرمایه‌گذاران، سهامداران و مدیران پیشنهاد می‌شود که با مفهوم کیفیت گزارشگری مالی بیشتر آشنا شده و در تصمیم‌گیری‌ها به آن توجه داشته باشند. همچنین، سرمایه‌گذاران برای اتخاذ تصمیم‌های سرمایه‌گذاری باید به مسئله مدیریت سود توجه داشته باشند. لذا باید برای تصمیم‌های سرمایه‌گذاری خود از اطلاعات ارائه شده در صورتهای مالی حسابرسی شده شرکت‌ها و بررسی‌های تحلیلگران مالی و کارگزاران بورس اوراق بهادار استفاده کنند. تدوین‌کنندگان استانداردهای حسابداری باید مقررات و استانداردهایی برای کنترل هر چه بهتر رفتار مدیریت شرکت‌ها در انتخاب روش‌های متعدد حسابداری تدوین کند تا در حد امکان آزادی عمل مدیر در انتخاب چند روش محدود شود.

براساس نتایج حاصل از آزمون فرضیه دوم پیشنهاد می‌شود نهادهای تدوین‌کننده استانداردهای حسابداری نظیر سازمان حسابرسی، استانداردها را به سمتی پیش برند که منجر به افزایش کیفیت گزارشگری مالی و به تبع آن کاهش عدم‌تقارن اطلاعاتی و کاهش مدیریت سود گردد. به سرمایه‌گذاران نیز پیشنهاد می‌گردد به‌منظور اجتناب از ریسک بالاتر، در سهام شرکت‌هایی سرمایه‌گذاری نمایند که کیفیت گزارشگری مالی آن‌ها بالاتر و سهم سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت از کل بدهی‌ها در آن‌ها بیشتر باشد. سازمان بورس و اوراق بهادار باید با تقویت ابزارهای نظارتی و سایر سازوکارهای مناسب، ارتقای کیفیت واحد حسابرسی داخلی شرکت‌های تحت نظارت را بهبود دهد.

برای پژوهش‌های آتی نیز پیشنهادهای زیر ارائه می‌گردد:

- ✓ مدل رگرسیونی این مطالعه برای تمام صنایع، به‌صورت یکجا برآورد شده است. لذا بررسی مدل‌های به‌کار رفته در این مطالعه در صنایع مختلف (به تفکیک) نیز می‌تواند نتایج مفیدی را به همراه داشته باشد.
- ✓ پیشنهاد می‌شود به جای مدیریت سود از متغیرهای دیگری مانند پایداری سود، مربوط بودن ارقام حسابداری، واکنش سود و ... استفاده شود تا اطلاعات بیشتری در این زمینه استخراج شود.
- ✓ تأثیر ساختار مالکیت بر رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و مدیریت سود.

منابع

- ✓ ارواحی، سمانه، رجایی زاده هرنندی، احسان، (۱۴۰۱)، بررسی تأثیر حاکمیت شرکتی و کیفیت حسابرسی داخلی بر کیفیت گزارشگری مالی، فصلنامه رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری، دوره ۶، شماره ۸۴، صص

- ✓ آقابابایی، فریبا، یادگاری، سعید، رجایی زاده هرندی، احسان، (۱۴۰۲)، تحلیل تأثیر بیش اعتمادی و اجتناب مالیاتی مدیران بر کیفیت گزارشگری مالی و مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری، دوره ۷، شماره ۸۹، صص ۱۰۹-۱۲۶.
- ✓ بامری، عمران، شورورزی، محمدرضا، نوری توپکانلو، زهرا، (۱۴۰۲)، بررسی و تبیین رابطه بین حسابرسی داخلی و مدیریت سود، نشریه علمی حسابداری مدیریت، دوره ۱۶، شماره ۵۷، صص ۷۲-۹۱.
- ✓ تجویدی، الناز، قائم پناه، محسن، (۱۴۰۰)، ویژگی‌های کمیته حسابرسی و مدیریت سود. تحقیقات حسابداری و حسابرسی، شماره ۴۹، صص ۱۵۵-۱۷۴.
- ✓ صباغیان طوسی، امید، مرادی، زهرا، یزدانی، شهره، (۱۴۰۱)، تبیین رابطه بین اظهارنظر حسابرس و ویژگی‌های کیفی حسابرس بر مدیریت سود، مطالعات مدیریت و توسعه پایدار، دوره ۲، شماره ۲، صص ۲۹-۵۷.
- ✓ عشایری، آسو امین، (۱۴۰۰)، بررسی نقش متغیرهای کیفیت حسابرسی و دوره تصدی حسابرس در تأثیرگذار مدیریت سود بر عملکرد شرکت در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری، دوره ۵، شماره ۷۲، صص ۱۱۹-۱۳۶.
- ✓ Abhayawansa, S. (2022). Swimming against the tide: Back to single materiality for sustainability reporting. *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*, 13(6), 1361-1385.
- ✓ Abu Hamour, A. M., & Malahim, S. (2023). The effect of financial reporting quality on earnings quality of Jordanian industrial companies.
- ✓ Abu Hamour, A. M., Saleh, M. M. A., Abdo, K. K., Alzu'bi, A. K. A., Alnsour, E. A., & Jwaifel, A. M. Y. (2024). The effect of financial reporting quality on earnings quality of industrial companies. *Corporate & Business Strategy Review*, 5(2), 38-50.
- ✓ Agha, E. S., & Rashid, N. (2023). An interconnection between earnings quality and earnings management in the business environment. *Economic Journal: Scientific Journal of Accountancy, Management and Finance*, 3(2), 67-76.
- ✓ Alasbahi, A. H. M. A., & Ishwara, P. (2021). Assessment of the accounting information quality in the Yemeni banking sector. *EXCEL International Journal of Multidisciplinary Management Studies*, 11 (1), 1-20.
- ✓ Albersmann, B.T & Hohenfels, D., (2017), "Audit Committees and Earnings Management – Evidence from the German Two-Tier Board System", *Schmalenbach Business Review*, 18(2), 147-178.
- ✓ Al-Enzy, N. S. K., Monem, R., & Nahar, S. (2023). IFRS experience and earnings quality in the GCC region. *International Journal of Managerial Finance*, 19(3), 670-690.
- ✓ Ali, Ayalew. (2024). Audit committee characteristics and earning management of insurance companies in Ethiopia. *Cogent Business & Management*, 11(1).
- ✓ Al-Jamal, W. Q., Mustafa, A. M., & Ali, M. Z. (2022). Sarcasm detection in Arabic short text using deep learning. In *2022 13th International Conference on Information and Communication Systems (ICICS)* (pp. 362-366).
- ✓ Alrefai, N., Ibrahim, O., Shehzad, H. M. F., Altigani, A., Abu-ulbeh, W., Alzaqebah, M., & Alsmadi, M. K. (2023). An integrated framework based deep learning for cancer classification using microarray datasets. *Journal of Ambient Intelligence and Humanized Computing*, 14, 2249-2260.

- ✓ Al-Shaer, H., Salama, A., Toms, S. (2017), Audit Committees and Financial Reporting Quality: Evidence from UK Environmental Accountig Disclosures, *Journal of Applied Accountig Research*, Vol. 18, No. 1, pp. 2-21.
- ✓ Al-Slehat, Z. A. F., & Al-Sharif, B. M. (2019). Net working capital and the profitability: Empirical evidence form Amman Stock Exchange. *International Business Research*, 12(4), 12–20.
- ✓ Alves, S. (2013), “The impact of audit committee existence and external audit on earnings management: evidence from Portugal”, *Journal of Financial Reporting and Accounting*, Vol. 11 No. 2, pp. 143-165.
- ✓ Al-Zaqeba, M. A. A., S., A. H., Ineizeh, N. I., Hussein, O. J., & Albawwat, A. H. (2022). The effect of corporate governance mechanisms on earnings management in Malaysian manufacturing companies. *Asian Economic and Financial Review*, 12(5), 354–367.
- ✓ Al-Zaqeba, M. A. A., Shubailat, O. M., Hamid, S. A., Jarah, B. A. F., Ababneh, F. A. T., & Almatarneh, Z. (2023). The influence of board of directors’ characteristics on corporate social responsibility disclosures in Jordanian Islamic banks. *International Journal of Advanced and Applied Sciences*, 10(11), 1–13.
- ✓ Arens, I.R.J., Beasley, M.S.I.I.I. and Alvin, A. (2010), *Auditing and Assurance Services: An Integrated Approach*, Prentice-Hall, Upper Saddle River, NJ.
- ✓ Baker, R.A. and Al-Thuneibat, A. (2011), “Audit tenure and equity risk premium: evidence from Jordan”, *International Journal of Accounting and Information Management*, Vol. 19 No. 1, pp. 5-23.
- ✓ Barghathi, Y., Collison, D., & Crawford, L. (2017). Earnings management in Libyan commercial banks: Perceptions of stakeholders. *International Journal of Accounting, Auditing and Performance Evaluation*, 13(2), 123–149.
- ✓ Beasley, M.S. and Petroni, K.R. (2001), “Board independence and audit-firm type”, *Auditing: A Journal of Practice and Theory*, Vol. 20 No. 1, pp. 97-114.
- ✓ Bello, A., Abubakar, S., & Adeyemi, T. (2016). IFRS adoption and earnings management in Nigerian non-financial quoted companies. *Proceedings of the International Conference on Accounting Studies (ICAS)*.
- ✓ Biddle, G. C., Hilary, G. and Verdi, R. S. (2009). How does Financial Reporting Quality Improve Investment Efficiency?. *Journal of Accounting and Economics*, 48: 112-131.
- ✓ Chan, K., Chan, L. K. C., Jegadeesh, N., & Lakonishok, J. (2006). Earnings quality and stock returns. *The Journal of Business*, 79(3), 1041–1082.
- ✓ Cyril, U. M., Ogbogu, N. B. G., & Emeka, N. P. (2020). Appraisal of the impact of earnings management on financial performance of consumer goods firms in Nigeria. *Journal of Finance and Accounting*, 8(1), 34–47.
- ✓ Daniele, M. (2023). Differential reporting and earnings quality: Is more better? *Journal of Applied Accounting Research*.
- ✓ Das, S. and Pandit, S. (2010), “Audit Quality, Life-Cycle Stage and the Investment Efficiency of the Firm”. [Online] Available: WWW.SSRN.COM.
- ✓ DeAngelo, L. E. (1981). Auditor size and audit quality. *Journal of accounting and economics*, 3(3), 183-199.
- ✓ Dechow, P.M., Sloan, R.G. and Sweeney, A.P. (1995), “Detecting earnings management”, *Accounting Review*, pp. 193-225.
- ✓ Dedman, E. and Kausar, A. (2012), “The impact of voluntary audit on credit ratings: evidence from UK private firms”, *Accounting and Business Research*, Vol. 42 No. 4, pp. 397-418.
- ✓ Dellai, Hella. (2024). Does the Internal Audit Function Play a Role in Mitigating Earnings Management?. *Journal of Modern Accounting and Auditing* 20(1):20-38.

- ✓ Dewi, N. P. A. P., & Aryanto, D. (2017). Fee audit memoderasi pengaruh kualitas audit terhadap manajemen laba dan biaya modal ekuitas. *EJurnal Akuntansi Universitas Udayana*, 20, 2244–2272.
- ✓ Dospinescu, N., & Dospinescu, O. (2019). A profitability regression model in financial communication of Romanian Stock Exchange companies. *Ecoforum Journal*, 8(1).
- ✓ Dwi nurmanto, F. (2018). Masakah Hipotesis Akuntansi Positif bisa menjelaskan manajemen laba. *Media Riset Akuntansi, Auditing & Informasi*, Vol. 18 No, 115–134.
- ✓ El-brassi, M. A. M. A., Bello, N. A. B. I. L., & Alhabshi, S. M. (2017). Libya's transformation to an Islamic financial system: Issues and challenges. *International Review of Management and Business Research*, 6(3), 976–994.
- ✓ Elghuweel, M.I., Ntim, C.G., Opong, K.K. and Avison, L. (2017), “Corporate governance, Islamic governance and earnings management in Oman: a new empirical insights from a behavioural theoretical framework”, *Journal of Accounting in Emerging Economies*, Vol. 7 No. 2, pp. 190-224.
- ✓ Elsiddig Ahmed, I. (2020). The qualitative characteristics of accounting information, earnings quality, and Islamic banking performance: Evidence from the gulf banking sector. *International Journal of Financial Studies*, 8(2), Article 30.
- ✓ Francis, J., LaFond, R., Olsson, P. M., & Schipper, K. (2004). Costs of equity and earnings attributes. *The Accounting Review*, 79(4), 967–1010.
- ✓ García, L.S., Barbadillo, E.R. and Pérez, M.O. (2012), “Audit committee and internal audit and the quality of earnings: empirical evidence from Spanish companies”, *Journal of Management and Governance*, Vol. 16 No. 2, pp. 305-331.
- ✓ Ghaleb, B. A. A., Qaderi, S. A., Almashaqbeh, A., Qasem, A., Ntim, C. G. (2021). Corporate social responsibility, board gender diversity and real earnings management: The case of Jordan. *Cogent Business & Management*, 8(1).
- ✓ Gilchrist, D. J., West, A., & Zhang, Y. (2023). Barriers to the usefulness of non-profit financial statements: Perspectives from key internal stakeholders. *Australian Accounting Review*, 33(2), 188–202.
- ✓ Gomariz, F. C. & Ballesta, j. (2014). Financial Reporting Quality, Debt Maturity and Investment Efficiency. *Journal of Banking & Finance*, Vol .40, Pp. 494–506.
- ✓ Hadi, A. H., Ali, M. N., Al-shiblawi, G. A. K., Flayyih, H. H., & Talab, H. R. (2023). The effects of information technology adoption on the financial reporting: Moderating role of audit risk. *International Journal of Economics and Finance Studies*, 15(1), 47-63.
- ✓ Healy, P. M. Wahlen, J. M. (1999). A review of the earnings management literature and its implication for standard setting, *Accounting Horizons* 4 (13): 365-383.
- ✓ Hery. (2012). *Rasahia Cermat dan Mahir Menganalisis Laporan Keuangan*. (Gun, Ed.). Jakarta: Pt Grasindo, Anggota Ikapi.
- ✓ Hidayah, R., Sholih, A., Agustina, L., & Rahayu, R. (2021). The determinant of earning quality using state ownership as moderating variable on companies in Malaysia. *Journal Economic*, 17(1), 34–48.
- ✓ Hussainey, K. (2009), “The impact of audit quality on earnings predictability”, *Managerial Auditing Journal*, Vol. 24 No. 4, pp. 340-351.
- ✓ Jensen, M.C. and Meckling, W.H. (1976), “Agency costs and the theory of the firm”, *Journal of Financial Economics*, Vol. 3 No. 4, pp. 305-360.
- ✓ Kono, F. D. P., & Yuyetta, E. N. A. (2013). Pengaruh Arus Kas Bebas, Ukuran KAP, Spesialisasi Industri KAP, Audit Tenur dan Independensi Auditor terhadap Manajemen Laba. *Diponegoro Journal of Accounting*, 2(3), 1–9.
- ✓ Kurniawansyah, D. (2016). Pengaruh Audit Tenure, Ukuran Auditor, Spesialisasi Audit Dan Audit Capacity Stress Terhadap Manajemen Laba. *Jurnal Riset Akuntansi Dan Bisnis Airlangga*, 1(1), 1–25.

- ✓ Lakhali, N., & Dedaj, B. (2020). R&D disclosures and earnings management: The moderating effects of IFRS and the global financial crisis. *Journal of Financial Reporting and Accounting*, 18(1), 111–130.
- ✓ Lin, T.J. (2016), “The relationship between political connections, information asymmetry and the value of cash holdings-evidence from China”, *Journal of Accounting, Finance and Management Strategy*, Vol. 11 No. 2, pp. 75-102.
- ✓ Lufita, N., Suryani, E., Telkom, U., Audit, K., Audit, K., Perusahaan, U., & Laba, M. (2018). Pengaruh Kualitas Audit, Komite Audit, dan Ukuran Perusahaan Terhadap Manajemen Laba (Studi Pada Perusahaan Sektor Manufaktur Yang Terdaftar Di Bursa Efek Indonesia Pada Tahun 2014 – 2016) *The Influence of Audit Quality, Audit Committee, And Firm SI*, 5(1), 689–696.
- ✓ Melgarejo, M. (2019). The impact of corporate governance on earnings quality: Evidence from Peru. *Journal of Accounting in Emerging Economies*, 9(4), 527–541.
- ✓ Muhammeda, A., Abubakara, A. K., & Lawalb, O. D. (2021). Effect of international financial reporting standards on earnings quality of listed conglomerates in Nigeria? *Nigerian Journal of Accounting and Finance*, 13(1), 233–252.
- ✓ Mustapha, U. A., Rashid, N., Ado, A. B., & Ademola, L. S. (2019). The Effect of Audit Quality on Accruals Earnings Management in Nigerian Listed Firms. *International Journal of Recent Technology and Engineering*, 8(4), 4894–4897.
- ✓ Nasihin, I., & Purwandari, D. (2022). Analysis of the effect of profitability, liquidity, and firm size on the timeliness of financial report submission. *Jurnal Maksipreneur: Manajemen, Koperasi, Dan Entrepreneurship*, 12(1), 33–44.
- ✓ Ramadhani, F., Latifah, S. W., & Wahyuni, E. D. (2017). Pengaruh Capital Intensity Ratio , Free Cash Flow , Kualitas Audit , dan Leverage Terhadap Manajemen Laba pada Perusahaan Manufaktur yang Terdaftar di BEI, *XV(2)*, 98–110.
- ✓ Rani, M. (2022). Efficiency and profitability of commercial banks in the pre and post crisis periods: The case of the Indian banking sector [Doctoral dissertation, Cardiff Metropolitan University]. Cardiff Metropolitan University.
- ✓ Roychowdhury, S. (2006). Earnings management through real activities manipulation. *Journal of Accounting and Economics*, 42, 335–370.
- ✓ Saleh, I., Marei, Y., Ayoush, M., & Abu Afifa, M. M. (2023). Big Data analytics and financial reporting quality: Qualitative evidence from Canada. *Journal of Financial Reporting and Accounting*, 21(1), 83–104.
- ✓ Schipper, K., & Vincent, L. (2003). Earnings quality. *Accounting Horizon*, 17(1), 97–110. <https://www.academia.edu>.
- ✓ Shatnawi, M. Z. I., Masadeh, A. A., Alsawalhah, J. M., & Al-Zaqeba, M. A. A. (2024). Corporate environmental responsibility and corporate performance in Jordan. *Uncertain Supply Chain Management*, 12(1), 307–314.
- ✓ Shubailat, O. M., Al-Zaqeba, M. A. M., Madi, A., & Ababneh, A. M. (2024). Customs intelligence and risk management in sustainable supply chain for general customs department logistics. *Uncertain Supply Chain Management*, 12(1), 387–398.
- ✓ Suhenny, E. (2019). Pengaruh Corporate Governance, Ukuran Perusahaan, Leverage dan Kualitas Audit Terhadap Manajemen Laba. *Jurnal Ekonomi Vokasi*, 2(1), 26–43.
- ✓ Sulistyanto, S. (2008). *Manajemen Laba: Teori dan Metode Empiris*. (A. Listyandari, Bene, & E. Rita, Eds.) (2nd ed). Jakarta: Pt Grasindo, Anggota Ikapi.
- ✓ Susanti, L., & Margareta, S. (2019). Pengaruh Kualitas Audit, Leverage, Dan Ukuran Perusahaan Terhadap Manajemen Laba. *JSMA (Jurnal Sains Manajemen Dan Akuntansi)*, 11(1), 54–79.
- ✓ Teodora, Ilić. Kristina, Peštović. Dušan, Saković. and Dijana, Rađ. (2024). Evaluation of Earnings Management in Relation to the Quality of Financial Reporting: A Comparative

- Analysis of the Agriculture and Manufacturing Sectors. *Contemporary Agriculture* 73(1-2):119-128.
- ✓ Velte, P. (2023). The relationship between earnings management and integrated reporting quality: Board gender diversity as moderator. *Corporate Ownership & Control*, 20(2), 63–74.
 - ✓ Watts, R. L., & Zimmerman, J. L. (1990). Positive Accounting Theory: A Ten Year Perspective. *The Accounting Review*, 65(1), 131–156.
 - ✓ Wen, H., Fang, J., & Gao, H. (2023). How FinTech improves financial reporting quality? Evidence from earnings management. *Economic Modelling*, 126, Article 106435.
 - ✓ Yanthi, K. D. P., Merawati, L. K., & Munidewi, I. A. B. (2020). Pengaruh Audit Tenure, Ukuran KAP, Pergantian Auditor dan Opini Audit Terhadap Audit Delay. *Jurnal Kharisma*, 2(1), 148–158.
 - ✓ Yasas, T. G., & Perera, H. A. P. L. (2019). The impact of IFRS adoption on quality of accounting information: Evidence from Sri Lanka. *Kelaniya Journal of Management*, 8(1), 21–36.
 - ✓ Yasser, S., & Soliman, M. (2018). The Effect of Quality on Earnings Mnagment in Developing Countries:The Case of Egypt. *International Research Journal of Applied Finance*, IX(4), 216–231.
 - ✓ Yuvita, S., & Darmawati, D. (2017). Analisis Pengaruh Kualitas Audit Terhadap Manajemen Laba Dan Cost of Equity Capital: Studi Pendekatan Composite Measure. *Media Riset Akuntansi, Auditing Dan Informasi*, 13(2), 95.

